

СОЦИАЛНИ ДЕТЕРМИНАНТИ НА ОБЩУВАНЕТО. ВЕРБАЛНА КОМУНИКАЦИЯ.

Доц. С. Цветкова, д.пс

ОБЩУВАНЕ

- процес на обмен между хората на определени резултати или индикации на тяхната психическа и духовна дейност; усвояване на информация, мисли, съждения, оценки, чувства и преживявания. Терминът е латински - „comunicatio”.

СЪЩНОСТ НА ОБЩУВАНЕТО

- описва процеса на взаимодействие между хората, осъществен чрез средствата на вербалното и невербално въздействие с цел постигане на промяна на познавателната, мотивационната, емоционалната и поведенческа сфера на участниците в общуването.

-
- В хода на общуване лицата обменят не само физически индикатори, но и мисли, намерения, идеи, преживявания.
 - Върху избора на средства оказват влияние обичаите, традициите, обществените ценности и норми.
 - Резултат са от възпитанието, обучението, натрупания житейски и професионален опит.

ФУНКЦИИ НА ОБЩУВАНЕТО

- Прагматична
- Формираща и развиваща
- Утвърждаваща
- Обединяваща (разединяваща) общуващите
- Организираща и поддържаща
междупличностните взаимоотношения
- Вътрешноличностна

АСПЕКТИ НА ОБЩУВАНЕТО

Общуването се проявява чрез единството на
пет страни:

- Междупличностна
- Когнитивна
- Комуникационна (информационна)
- Емотивна
- Конотативна

- Междупличностната страна отразява взаимодействието на човек с непосредственото обкръжение – с околните и различните общности. В най-близкото му обкръжение е семейството и професионалният кръг, в които той усвоява и развива културно-исторически и професионални поведенчески еталони.

- Когнитивната страна на общуването позволява да се отговори на въпроси като: какъв е събеседникът (какви личностни характеристики притежава), какво може да се очаква от него и др.
- Комунникативно-информационната страна се изразява чрез обмена между общуващите на различни представи, идеи, интереси и т.н., разглеждани като информационни носители.

- Емотивната страна на общуването е свързана с емоциите, чувствата и настроенията в условията на непосредствен контакт.
- Конотативната (поведенческа) страна на общуването служи за обяснение на вътрешните и външни противоречия в позициите на комуникаторите. Израз е на човешките подбуди и регулира взаимоотношенията.

ВИДОВЕ ОБЩУВАНЕ

- *Междупличностно*
- *Масово*
- *Интерперсонално и ролево*
- *Лично и делово*
- *Доверително и конфликтно общуване*
- *Директно и косвено (индиректно)*

В социалната психология

многообразието на общуването може да бъде характеризирано чрез следните

ТИПОВЕ:

- *Императивно общуване*. Авторитарна, директивна форма на взаимодействие с партньора с цел постигане на контрол над поведението, мислите, нагласите му, подтиквайки го към определени действия и решения.

-
- ***Интимно-лично общуване.*** Типа се наблюдава в сферата на съпругеското общуване, родителските и педагогическите отношения.
 - ***Манипулативно общуване.*** Форма на междуличностно общуване, при която целенасоченото влияние върху партньора е скрито.

КОМУНИКАЦИЯТА се разглежда

като:

- Предаване на информация (идеи, образи, оценки, нагласи) от едно лице на друго/и.
- Линия, канал, посредством който се осъществява връзката между комуникиращите
- Взаимодействие, с помощта на което информацията се предава и приема.

-
- спецификата на междуличностната комуникация се проявява чрез различни процеси и феномени: обратна връзка, комуникативни бариери, комуникативни влияния и различни нива на предаване на информацията.
 - ***Обратната връзка*** може да бъде пряка (директна) или непряка (индиректна).

СТРУКТУРА НА КОМУНИКАТИВНИЯ ПРОЦЕС

Компоненти на комуникативния процес:

■ **Комуникатор** → **Съобщение** → **Канал** →
Реципиент → **Обратна връзка**

Социално-психологически **типове взаимодействия**:

- Сътрудничество;
- Противопоставяне;
- Избягване;
- Съдействие;
- Противодействие;
- Компромис.

- **Комуникационен канал** – път, по който се предава информацията. В него обаче съществува т.н. филтър “доверие – недоверие” – истинната информация да бъде приета като неистинна, а невярната – като вярна.
- Съществуват средства (вербални и невербални), които намаляват силата на действие на филтъра, обединяването на които се назова чрез понятието **фасцинация**.

- **Реципиент (аудитория)** - трябва да има изградени комуникативни навици като *нерефлексивно и рефлексивно слушане.*

Моделът на комуникативния процес, според Ласуел, включва пет елемента:

- Кой? (предава съобщението) – Комуникатор
- Какво? (се предава) – Съобщение (текст)
- Как? (се осъществява предаването) – Канал
- Към кого? (е насочено съобщението) –
Аудитория
- С какъв ефект? -Ефективност

ВИДОВЕ КОМУНІКАЦІЯ

- **МАСОВА КОМУНІКАЦІЯ**
- **МЕЖДУГРУПОВА**
- **МЕЖДУНАЦІОНАЛНА**
- **НАЦІОНАЛНА КОМУНІКАЦІЯ**

ВЕРБАЛНИТЕ СРЕДСТВА ЗА ОБЩУВАНЕ биват писмени и устни.

- *Писмената реч* се усвоява чрез системно обучение и упражняване.
- *Устната реч* се различава по редица показатели от писмената реч. Бива: монологична и диалогична.